

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Навчально-науковий інститут бізнес-технологій «УАБС»
Кафедра бухгалтерського обліку та оподаткування

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРА

На тему «ОБЛІК ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Виконав студент 4 курсу, групи ОП-61а
Спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
Андрєєва Катерина Олександрівна
Керівник: к.е.н., ст.викладач Овчарова Н.В.

Суми -2020 рік

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи на тему
«ОБЛІК ТОРГІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»
студентки Андреева Катерина Олександрівна

Актуальність теми полягає в тому, постійне вдосконалення та глибокі економічні перетворення вимагають змін якісної сторони економічних відносин, у тому числі й обліку. Сьогодні питання обліку і аналізу торговельної діяльності є надзвичайно важливим для всіх господарюючих суб'єктів і для держави в цілому. Проблеми обліку і аналізу торговельної діяльності полягають у серйозних змінах, пов'язаних із розширенням кола облікових об'єктів, наданням гнучкості у використанні існуючих і розробці нових методів обліку.

Метою роботи є дослідження особливостей організації обліку торговельної діяльності та розробка шляхів їх удосконалення.

Об'єктом дослідження є діюча система обліку та аналізу торговельної діяльності ТОВ «Торговий дім».

Предметом дослідження теоретичні положення щодо методики та організації обліку та аналізу торговельної діяльності.

Для досягнення поставленої мети та завдань були використані такі методи дослідження: діалектичний, системний підходи, аналіз і синтез. Водночас, поряд із загальнонауковими методами застосовувалися специфічні методи.

Інформаційною базою кваліфікаційної магістерської роботи є законодавчі та нормативно-правові акти, що регламентують облік, аудит і аналіз розрахунків з покупцями та замовниками підприємства, офіційні статистичні матеріали, методичні матеріали, дані мережі Інтернет.

Основний науковий результат роботи полягає у удосконаленні організації обліку товарів, доходів, витрат та фінансових результатів було запропоновано та розроблено облікову політику які приведуть до уникнення можливих ризиків. Удосконалено процес аналітичного обліку на ТОВ

«Торговий дім» запропоновано впровадження деталізації рахунків обліку доходів від реалізації товарів.

У зв'язку з великим асортиментом товару та кількістю складів, яке має ТОВ «Торговий дім» запропоновано спрощення їх аналітичного обліку шляхом внесення додаткових субрахунків відповідно по складам. Це дасть змогу підвищити ефективне управління товарними ресурсами. З метою формування достовірної вартості придбаних товарних запасів було вдосконалено систему обліку транспортно-заготівельних витрат.

Також під час аналізу торговельної діяльності «Торговий дім» були виявлено зменшення товарообороту, що як результат формує чистий збиток. Проведений кореляційно-регресійний аналіз допоміг виявити абсолютний і відносний вплив основних показників, що формують дохід підприємства та сформовані резерви їх зростання.

Отримані результати можуть бути використані у роботі бухгалтерського відділу.

Ключові слова: облік, аналіз, торгівля, діяльність, облікова політика, кореляційно-регресійний аналіз.

Зміст кваліфікаційної роботи викладено на 45 сторінках, зокрема список використаних джерел із 49 найменувань, розміщений на 5 сторінках. Робота містить 5 таблиць, а також 8 додатків, розміщених на 8 сторінках.

Рік виконання кваліфікаційної роботи – 2020 рік

Рік захисту роботи – 2020 рік.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	7
1.1. Економічна сутність та класифікація торговельної діяльності.....	7
1.2. Загальні засади організації обліку основних об'єктів торговельної діяльності.....	11
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ТОРГОВИЙ ДІМ»	18
2.1 Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Торговий Дім».....	18
2.2. Організація первинного та аналітичний обліку в ТОВ «Торговий дім»	
Error! Bookmark not defined.	
2.3. Синтетичний облік торговельної діяльності товариства Error! Bookmark not defined.	
РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ТОРГОВИЙ ДІМ»	26
3.1. Удосконалення облікової політики на підприємстві ТОВ «Торговий дім».....	26
3.2. Шляхи оптимізації обліку торговельної діяльності на ТОВ «Торговий дім».....	27
ВИСНОВКИ	31
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	Error! Bookmark not defined.
ДОДАТКИ.....	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

ВСТУП

Питання основ бухгалтерського обліку в сучасних умовах є найбільш актуальними та важливими в інформаційному забезпеченні торговельного підприємства. Саме цей обумовлює актуальність питань з організації бухгалтерського обліку діяльності направлену на задоволення інформаційних потреб користувачів релевантною та об'єктивною інформацією про фінансово-економічний стан торговельного підприємства.

Бухгалтерський облік торговельної діяльності зважаючи на специфіку їх діяльності характеризується певними особливостями в порівнянні з порядком ведення в інших сферах господарської діяльності. Зважаючи на те, що головною метою торговельного підприємства є отримання прибутку ключовими об'єктами обліку торговельної діяльності є товарні запаси, при реалізації яких формується дохід, складу та порядку визнання доходів та витрат торговельного підприємства. Ретельне вивчення особливостей цієї галузі бухгалтерського обліку має важливе значення для оптимізації обліку в роздрібному бізнесі.

Питання обліку торговельної діяльності та її складових елементів досліджувалися в працях багатьох науковців, таких як: Білухи М.Т., М.Ф. Ван Бреда, Бутинця Ф.Ф., В.В. Сопко, Соколов Я.В., Ткаченко Н. М., Манжос Н. В., Голова С.Ф., Ивахненко С.В. , Завгороднього В.П., Рудницький В.С., Нападовська Л.В., Хорнгрен Ч.Т., А. Прайснер, Дж.К. Робертсон.

Метою роботи є дослідження особливостей організації обліку торговельної діяльності та розробка шляхів їх удосконалення.

Для досягнення поставленої мети в роботі визначені такі завдання:

- розкрити економічну сутність та класифікацію торговельної діяльності, узагальнити питання оцінки та визнання основних об'єктів торговельної діяльності;
- дослідити організацію обліку та аналізу торговельної діяльності на прикладі роздрібної торговельної компанії «Торговий дім»;
- сформулювати пропозиції щодо вдосконалення обліку торговельної

діяльності компанії «Торговий дім».

Об'єктом дослідження є діюча система обліку торгівельної діяльності торговельної компанії «Торговий дім».

Предметом дослідження теоретичні положення щодо методики та організації обліку торгівельної діяльності.

У кваліфікаційній роботі використані загальнонаукові методи, засновані на системному підході щодо розкриття питань теорії, методики й організації обліку і аналізу торгівельної діяльності на підприємстві.

Також у роботі використані періодичні видання, методична та спеціальна література, підручники, опрацьовано Закони України, Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, накази Міністерства фінансів України та інші законодавчі та нормативні документи, дані обліку і звітності торговельної компанії «Торговий дім», в яких відображено питання обліку витрат і доходів від операційної діяльності.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.1. Економічнасутність та класифікація торговельної діяльності

Одним з найбільш поширених напрямів підприємництва на сьогодні в Україні є торговельна діяльність. Важко знайти суб'єкта господарювання в установчих документах якого як вид діяльності не була зазначена саме торгівля. Зважаючи на існуючу специфіку порядок ведення торгівлі, її регламентування та контроль, порядок здійснення розрахунків, правила реалізації того чи іншого товарного продукту регулюються цілою низкою нормативів. Сучасний стан розвитку торговельної діяльності обумовлений великою кількістю учасників, які перебувають у постійній боротьбі за їх споживачами. Основні характеристики сучасного ринку наведені на рис 1.1.

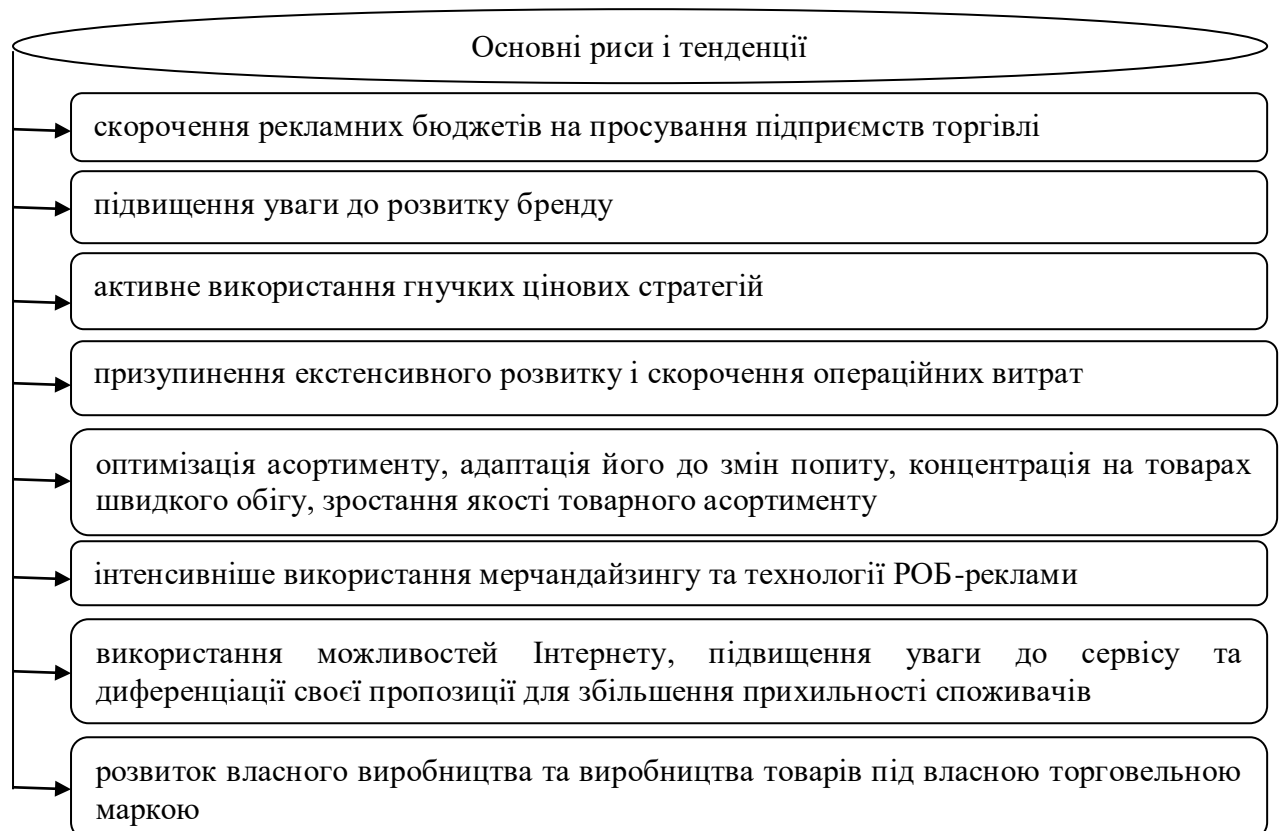

Рисунок 1.1 Основні характеристик сучасного ринку торгівлі

Торгівельна діяльність охоплює цілий ряд аспектів які відображаються в різних підходах до визначення торгівельної діяльності, що закріплені в законодавчих джерелах та висвітлені в економічній літературі (Додаток Б).

Відповідно до пункту 1 ст. 263 Господарського кодексу, господарська та торговельна діяльність це діяльність, що здійснюється суб'єктами господарства у сфері торгівлі, спрямована на продаж промислової та технічної продукції та товарів народного споживання, а також додаткову діяльність, що сприяє реалізації товарних запасів через систему надання супутних та додаткових послуги.

В сучасних умовах при аналізі видів торгівлі здебільшого відокремлюють:

- внутрішню і зовнішню - в територіальному аспекті;
- оптову та роздрібну - в розрізі стадій товарообігу.

Найбільший вплив на організацію обліку має відокремлення видів торгівлі в залежності від стадій товарообороту.

Аналізуючи види торгівлі важливе значення має хто є кінцевим споживачем. Так, відповідно до нормативу, роздрібна торгівля передбачає що реалізація товарних запасів здійснюються не задля подальшого перепродажу чи іншим комерційним цілям, а безпосередньо населенню, кінцевим користувачам для особистого використання.

Зважаючи, що населення здійснює розрахунки переважно готівкові та невеликими обсягами то розглядаючи визначення роздрібною торгівля зустрічаємо думку, що остання передбачає продаж населенню товарних запасів або дрібним оптом або поштучно при цьому розрахунки здійснюються готівково.

Відповідно оптова торгівля передбачає продаж великими об'ємами та не кінцевому споживачу, а певним суб'єктам господарювання не для остаточного споживання. При цьому погашення заборгованості передбачає використання різних форм та видів безготівкових розрахунків.

В КВЕД визначають оптову торгівлю - як чистий продаж при якому відсутнє будь яке перероблення с/г продукції, нових ТМЦ або тих, що вже

були у вжитку, суб'єктами господарювання різних організаційно-правових форм та форм власності видів та розмірів (роздрібні та оптові торговці, бази, в тому числі заготівельні, спеціалізовані фірми, склади, кооперації тощо).

При цьому виділяють дві основні форми оптової торгівлі: торгівельна діяльність, що передбачає пряму реалізацію ТМЦ безпосередньо через торгівельні підрозділи товаровиробників та торгівлю через оптові підприємства.

За характером виконуваних функцій процеси, що здійснюються в торгівлі, можна розділити на два основні типи:

- комерційний (суто комерційний) який охоплює організаційно-економічні процеси, які на пряму не пов'язані з торгівельними процесами, але які забезпечують можливість їх здійснення;

- технологічний (виробничий) включає процеси, пов'язані з переміщенням товарів як споживчої цінності, і є продовженням виробничого процесу у сфері обігу (транспортування, зберігання, упаковка, упаковка, сортування тощо).

Торгівельна діяльність поняття досить багатогранне і охоплює цілий спектр певних процесів:

- дослідження та планування споживчого попиту, аналіз потреб споживачів у певних видах товарів та послуг;

- вияв та дослідження осередків постачання товарів;

- організація раціональних економічних відносин з постачальниками ТМЦ, включаючи укладення угод на поставку товарів, опрацювання та подання замовлень; організація подальшого обліку та контролю;

- організація оптових закупівель ТМЦ у постачальників;

- організація оптового та роздрібного продажу товарів, включаючи форми продажу товарів, умови їх використання, якість обслуговування;

- зберігання товарів, що поставляються на основі прямих економічних відносин, придбаних за децентралізованої поставки, а також зберігання сезонних запасів у оптового продавця;

- рекламно-інформаційна діяльність з продажу товарів;

- консультування працівників роздрібної торгівлі;
- інформування про формування асортименту продукції на складах, базах і магазинах, управління запасами тощо.

Виділяють значну кількість підходів до групування торгівельної діяльності та суб'єктів господарювання, що її здійснюють. Серед таких ознак можна виділити і форму власності торгівельних підприємств, організаційно-правову форму організації бізнесу тощо (рис 1.2).

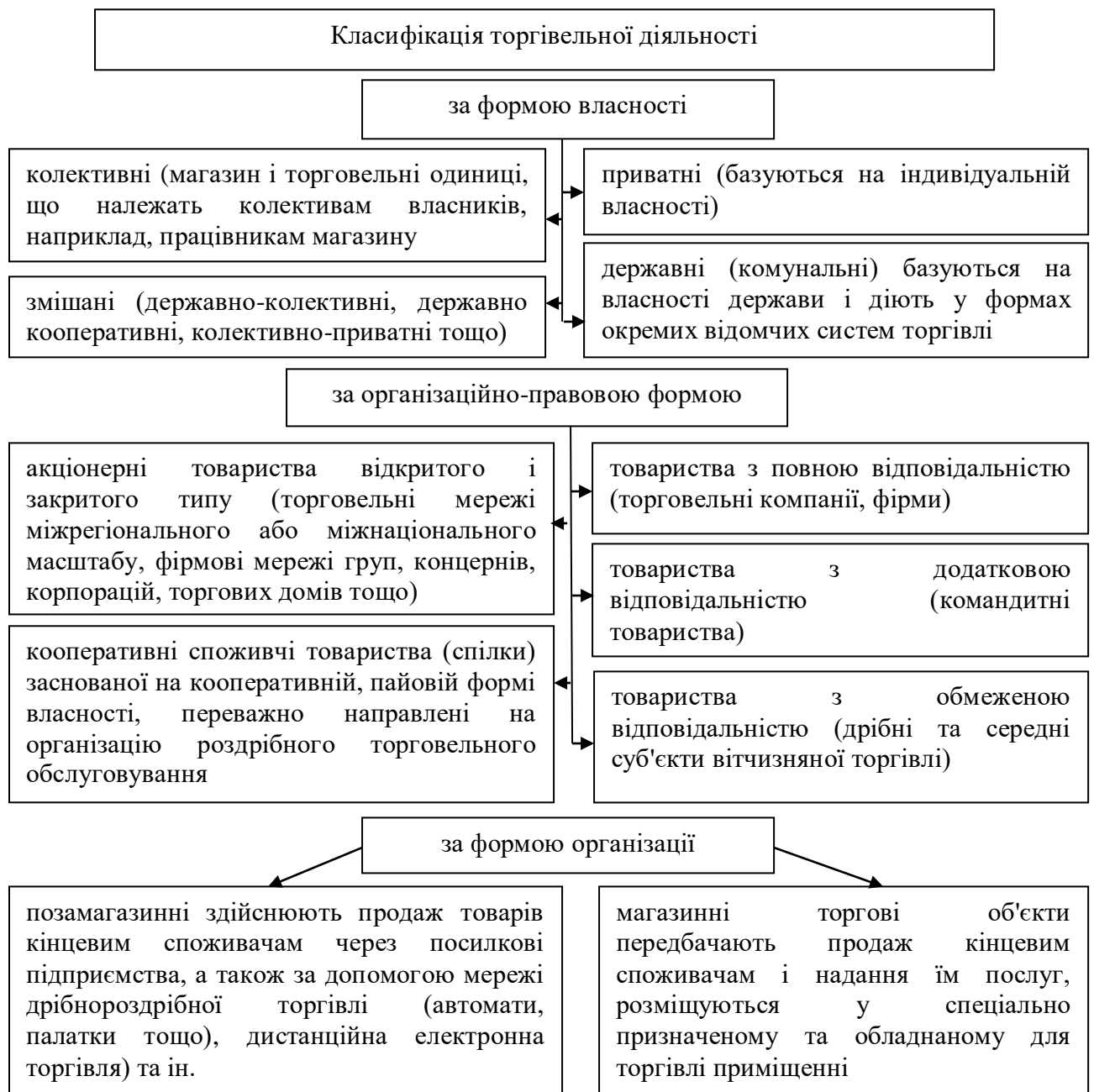

Рисунок 1.2 - Класифікація видів торгівлі

Крім того можна відокремити інші ознаки класифікації, в якій би було враховано та відображено специфіку окремого виду торгової діяльності, враховано особливості окремих об'єктів торгівлі.

На сьогодні особливо зважаючи на складну епідеміологічну ситуацію широкого розповсюдження набула інтернет-торгівля, яка досить вдало конкурує як із невеликими магазинчиками, так й із супермаркетами. В Україні поки ще остаточно не сформувалося нова генерація керуючого і обслуговуючого колективу, здатного раціонально займатися на ринку електронних послуг. Проте зростаюча конкурентна боротьба змушує суб'єктів господарювання використовувати і покращувати існуючі технології продажів в Інтернет-середовищі, адже це має важливе значення для формування їхньої стратегічної конкурентоспроможності.

Таким чином, торгівля є однією із головних сфер створення та балансування споживчого ринку, а також впливовим механізмом задоволення соціальних потреб, направляючою ланкою в системі економічних зв'язків.

1.2 Загальні засади організації обліку основних об'єктів торговельної діяльності

Порядок ведення торговельної діяльності має свої особливості, що відображається в ключових об'єктах обліку торговельної діяльності. В першу чергу необхідно враховувати, що особливого значення набуває оцінка товарів, оскільки вони займають вагому частку в запасах торговельної сфери.

Вагома увага при складанні облікової політики в торгівлі приділяється механізмам оцінки товарів на різних стадіях обліку.

Згідно до вимог П(С)БО 9 "Запаси" первісна оцінка товарних цінностей у обліку базується на їх первісній вартості, яка залежить від способів надходження.

Придбання товарів за первісною вартістю, як і були придбані за плату, є собівартість запасів, яка складається з фактичних витрат. А товар, який

придбаний в обмін безоплатно чи як внесок в капітал, визначаються за справедливою вартістю.

Враховуючи, що більшість товарних запасів заходить саме через придбання розглянемо саме порядок формування їх оцінки (рис 1.3)

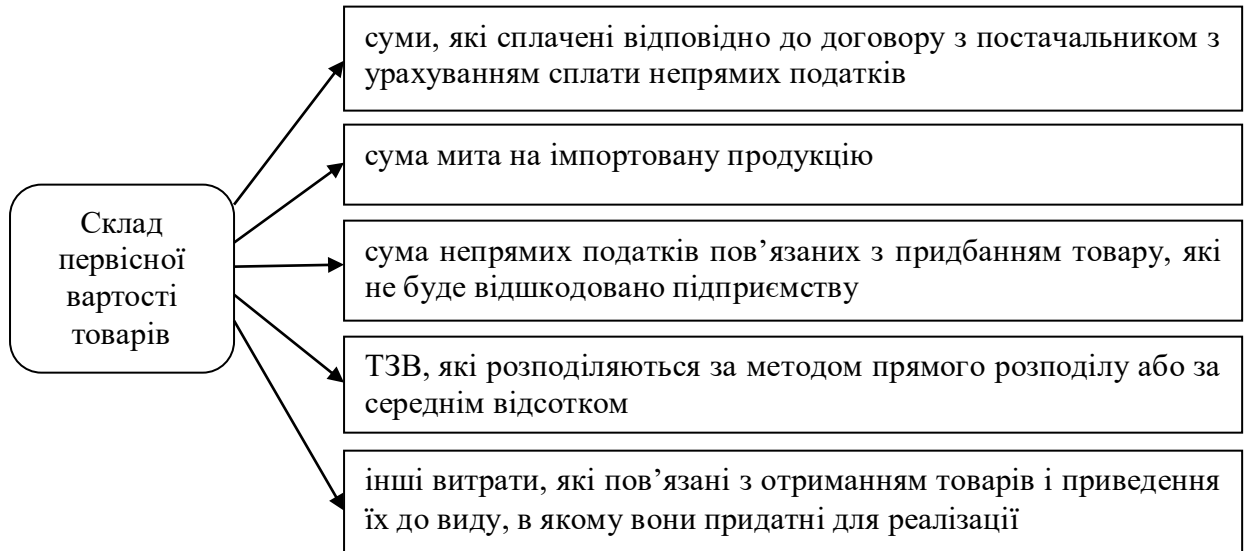

Рисунок 1.3 Порядок формування первісної вартості товарів

Подальший облік товарів їх оцінка залежить від виду торгівлі. Так, цей порядок у сфері оптової торгівлі подібний до обліку роздрібною торгівлі, але фігурують деякі особливості зокрема щодо оцінки ТЦ при їх вибутті.

П(С)БО 9 передбачає, що для оцінки ТЦ, що вибувають застосовують певні методи визначені в додатку В.

При цьому на підприємствах торгівлі та ресторанного господарства, як правило, застосовуються наступні методи оцінки вибуття запасів: середньозваженої собівартості, собівартості перших за часом надходження запасів (ФІФО) та ціни продажу. Останній метод характерний для роздрібною торгівлі.

Порівняльна характеристика оптової та роздрібною торгівлі, які обумовлюють особливості обліку товарів та їх оцінки, визнання доходів наведено на рисунку 1.4.

Крім того в оптових фірмах найбільшого поширення два методи

зберігання та подальшого обліку ТЦ: партійний і сортовий.

При реалізації ТЦ на підприємствах торгівлі формуються доходи які залежать від методу ціноутворення.

Рисунок 1.4 - Порівняльна характеристика оптової та роздрібною торгівлі

На сьогоднішній день єдиної універсальної формули для формування ціни не існує. Кожне підприємство вибирає свій підхід до визначення ціни, Основним нормативним документом, що регулює політику ціноутворення, порядок встановлення та застосування цін, повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо встановлення та регулювання цін, а також організації контролю за цінами та тарифами на території України, є Закон України "Про ціни і ціноутворення" .

В даний час продавець вільний у визначенні ціни на реалізовану продукцію, товари і послуги, за винятком випадків, коли в процес ціноутворення втручається держава.

Нормативним документом, який визначає засади формування

інформації в обліку саме про доходи підприємства та її розкриття у звітності є П(С)БО 15 «Дохід».

При нарахуванні доходів необхідно враховувати певні умови його виникнення, а саме реальне відвантаження, передача ризиків, передбачення збільшення вигоди, реальна оцінка виручки.

Недотримання хоча б якоїсь із зазначених умов унеможлиблює визнання доходу торговельного підприємства.

Виконання стратегічних цілей фірми може забезпечити лише той рівень передбачуваних доходів торговельної діяльності, що дає змогу не тільки покрити витрати на здійснення поточної діяльності, а і сприятиме отриманню прибутку.

Основним аспектами, що забезпечують отримання прибутку від реалізації товарів є:

– торговельна надбавка, які встановлюють суб'єкти господарювання виходячи з виду товару, попиту тощо до ціни придбаного товару;

– можливі торговельні сезонні чи інші знижки визначенні фірмою з ціни продажу товару.

Можливість встановлення означених аспектів, їх розмір та тривалість обумовлюється співвідношенням існуючого попиту та пропозицій, конкуренції, якості товару та можливості надання супутніх послуг, вартості цих товарів та бажаного рівня рентабельності самого суб'єкта господарювання.

Зважаючи на специфіку діяльності торговельні підприємства мають особливості в складі та порядку формування витрат діяльності.

При реалізації ТЦ на торговельних підприємствах здійснюється не лише нарахування доходів, а і паралельне визнання витрат, перш за все в сузмі собівартості проданих товарних запасів.

Відповідно до П(С)БО 16 собівартість відвантажених товарів обумовлюється методом оцінки цих товарних запасів, що були застосовані

при їх придбанні згідно з стандартом "Запаси". важливо також врахувати здійснення переоцінок, можливих втрат якості товару.

Крім собівартості проданих товарних цінності торгівельні фірми несуть витрати, що забезпечують їх поточну діяльність. Вони утримують магазини, транспорт, працівників, сплачують рахунки, податки, здійснюють транспортування товарів, їх зберігання, проводять рекламні компанії тощо.

Для правильної оцінки та класифікації таких витрат торгівельні фірми беруть до уваги положення визначення національним стандартом 16 «Витрати».

Усі можливі понесені та нараховані і визнані витрати торговельного підприємства групуються відносно до видів діяльності (собівартість реалізованих товарів та послуг, адміністративні витрати, витрати на збут та інши), елементів та статей витрат, товарних груп, центрів відповідальності тощо.

Отже, ключовими об'єктами обліку торговельних підприємств є товари, доходи та витрати торговельної діяльності. Порядок визнання, оцінки, зміст та механізми їх обліку має свої специфіку обумовлену особливостями діяльності торговельних підприємств.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ТОРГОВИЙ ДІМ»

2.1 Організаційно-економічна характеристика ТОВ «Торговий Дім»

ТОВ «Торговий дім» займається неспеціалізованою оптовою торгівлею. Воно розташоване в орендованому приміщенні, в якому є офіс. Виробництво почала свою діяльність в 2006 році і з тих успішно функціонує на ринку. Підприємство відрізняється високим професіоналізмом і якістю продукції, багаторічним досвідом - це все дозволяє виробництву робити і розвиватися на ринку. Компанія має укомплектовану виробничу базу, має власний автотранспорт.

На підприємстві бухгалтерською службою здійснюється бухгалтерський облік згідно облікової політики, яка включає дві основні сторони: методичну (засоби оцінки майна та зобов'язань, способи нарахування амортизації по різним видам майна, методи оцінки незавершеного виробництва, методи визначення резервів) та технічну (форма ведення бухгалтерського обліку).

Аналіз динаміки техніко-економічних показників діяльності ТОВ «Торговий дім» наведено в додатку Г. Розглянемо показники діяльності:

– Чистий дохід від реалізації продукції за три роки збільшився на 48%, що свідчить про збільшення обсягу випуску продукції та про зростання оборотів діяльності підприємства.

– Собівартість реалізованої продукції з 2017 по 2019 також зросла в свою чергу на 27,5% в базовому еквіваленті, що легко пояснюється збільшенням кількості випущеної продукції.

– Витрати на 1 грн. реалізованої продукції знизилися на 15% в базовому періоді, що свідчить про раціональне використання основних виробничих фондів підприємства.

– Що стосується фінансових витрат, то вони мали тенденцію до зростання і збільшилися в 2019 році в порівнянні з 2017 роком аж на 161%.

Це свідчить, по-перше, про нераціональний розподіл фінансових ресурсів на підприємстві, а також пояснюється тим, що підприємство в цей період брало кредити на розвиток і змушене було їх повертати, тому така значна динаміка саме фінансових витрат була присутня в цей період.

– Продуктивність праці одного працівника за базовий період зросла на майже 250% це свідчить про організацію праці на підприємстві, грамотне використання виробничих потужностей, раціональне використання людського ресурсу.

– Разом із зростанням продуктивності праці в період з 2017 по 2019 роки спостерігалось зростання фондівіддачі на 220% з цього ми можемо зробити висновки про раціональне використання основних виробничих фондів. Як уже зазначалося раніше, ТОВ «Торговий дім» повністю перейшло на використання німецького профілю та обладнання що і дало змогу оптимізувати виробництво та раціоналізувати використання ресурсів.

Стійкість фінансового становища підприємства в значній мірі залежить від доцільності й правильності вкладення фінансових ресурсів в активи. У процесі функціонування підприємства й величина активів, і їхня структура перетерплюють постійні зміни.

Таблиця 2.1 – Аналіз балансу підприємства, тис. грн

Назва показника	2017	2018	2019	Відхилення 2019 до 2017
Загальна вартість активів	288781	325846	300619	11838
Вартість необоротних (постійних) активів	87081	115762	108535	21454
Вартість оборотних (мобільних) активів	201700	210084	192084	-9616
Матеріаломісткість господарської діяльності (вартість сировини і матеріалів/вартість виробленої продукції)	0,79	0,91	0,87	0,08
Фондомісткість господарської діяльності (залишкова вартість основних засобів/вартість виробленої продукції)	1,2	1,3	1,2	0
Коефіцієнт співвідношення необоротних і оборотних активів	0,27	0,27	0,27	0
Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	3,76	3,71	3,70	-0,06
Середньооблікова чисельність працівників	40	45	48	8

Отже, з таблиці 2.1 можна зробити наступні висновки:

- Загальна вартість активів збільшилася на 11838 тис. грн., тому-що вартість необоротних активів збільшилася на 21454 тис. грн. в 2019 році у порівнянні з 2017, а вартість оборотних активів зменшилася на 9616 тис. грн., що можна пояснити тим, що підприємство нарощувало активи та оборотний капітал, і зменшувало свої поточні та довгострокові зобов'язування (віддавало кредити протягом двох років та зменшувало питому вагу залучених коштів у структурі капіталу).
- Коефіцієнт матеріаломісткості господарської діяльності за 2017-2019 роки тримався в межах норми та зріс на 0,08.
- Фондомісткість господарської діяльності була в рамках норми (менше 1,5) та залишалася на сталому рівні, що свідчить про раціональне використання виробничих фондів
- Оборотні активи переважали над необоротними майже у чотири рази, що легко пояснюється тим, що практично всі активи на підприємстві використовують на поточні виробничі потреби.

Таблиця 2.2 Показники рентабельності діяльності підприємства, %

Показники	2017	2018	2019	Відхилення 2019 до 2017
Валова рентабельність виробничих витрат	0,32	0,33	0,32	0
Рентабельність основної діяльності	1,34	1,34	1,33	-0,01
Рентабельність операційної діяльності	0,10	0,10	0,09	-0,01
Рентабельність звичайної діяльності	0,10	0,10	0,10	0
Рентабельність господарської діяльності	0,10	0,10	0,09	-0,01
Рентабельність підприємства	0,10	0,10	0,09	-0,01
Валова рентабельність виручки від реалізації	0,10	0,10	0,09	-0,01
Чиста рентабельність виручки від реалізації	0,10	0,10	0,09	-0,01
Рентабельність статутного капіталу	0,1	0,1	0,1	0
Рентабельність чистого капіталу	0,14	0,14	0,13	-0,01
Рентабельність активів	0,09	0,09	0,08	-0,01

З таблиці 2.2. можна зробити наступні висновки щодо рентабельності діяльності підприємства:

- Валова рентабельність виробничих витрат, рентабельність

звичайної діяльності та рентабельність статутного капіталу не змінилися продовж трьох років

– Інші показники рентабельності підприємства за три роки знизилися на 0,01

Прибуток від реалізації з 2017 по 2018 рік збільшився на 59%, а період з 2018 до 2019 темп дещо знизився і становив 30%, хоча базисний приріст все одно значний – з 2017 по 2019 рік прибуток від реалізації зріс на 42%.

Отже, за результатами проведеного аналізу можемо зробити висновки, що стан фінансової стійкості підприємства не є критичним, але вже потребує певних позитивних змін, про що свідчать зниження показників рентабельності.

Проведемо аналіз фінансово-економічного стану підприємства за 2017 – 2019 років.

Таблиця 2.3 Оцінка ліквідності підприємства

Назва показника	2017	2018	2019	Відхилення 2019 до 2017
Коефіцієнт покриття загальний (платоспроможності)	2,4	2,4	2,4	0
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,9	0,9	0,8	-0,1
Коефіцієнт абсолютної (термінової) ліквідності	0,22	0,23	0,22	0
Частка оборотних коштів у загальній сумі активів	0,79	0,79	0,79	0
Частка виробничих запасів у оборотних активах	0,6	0,6	0,65	0,05

За результатами таблиці 2.3. можна зробити наступні висновки:

– Загальна платоспроможність компанії, абсолютна ліквідність та частка оборотних коштів у загальній сумі активів не змінилася за три роки.

– Швидка ліквідність підприємства зменшилась на 0,1.

– Показник частки виробничих запасів у оборотних активах зріс на 0,05.

Проаналізуємо відносні показники фінансової стійкості ТОВ «Торговийдім». З таблиці 2.4. можна зробити наступні висновки:

– Коефіцієнт забезпечення власними коштами залишився незмінним.

– Коефіцієнти фінансової стабільності, концентрації залученого

капіталу, покриття, автономії (концентрації) власного капіталу фінансової залежності та залишилися незмінним протягом періоду дослідження.

- Показник коефіцієнта маневреності власного капіталу за три роки зріс на 0,01.
- Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів знизився на 0,04.

Таблиця 2.4 Оцінка фінансової стійкості підприємства

Показники	2017	2018	2019	Відхилення 2019 до 2017	
Коефіцієнт автономії (концентрації) власного капіталу	0,7	0,7	0,7	0	
Коефіцієнт фінансової залежності	0,4	0,4	0,4	0	
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,62	0,8	0,63	0,01	
Коефіцієнт концентрації залученого капіталі		0,4	0,4	0,4	0
Коефіцієнт покриття поточний		0,4	0,4	0,4	0
Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів		0,12	0,1	0,08	-0,04
Коефіцієнт забезпечення власними коштами		1,2	1,2	1,2	0
Коефіцієнт фінансової стабільності		3	3	3	0

Отже, за результатами проведеного аналізу можемо зробити висновки, що стан фінансової стійкості підприємства не є критичним, але вже потребує певних позитивних змін, про що свідчать зниження показників рентабельності.

2.2. Організація первинного та аналітичний обліку в ТОВ «Торговий дім»

Облік товарів на підприємстві торгівлі є одним ключових процесів у його діяльності, оскільки усі дані про товар повністю висвітлені і можна без перешкод контролювати будь-які зміни.

Підставо для здійснення торгових операцій в ТОВ “Торговий дім” є угоди між постачальниками і покупцями. Угода визначає характер угоди та відповідно подальші особливості обліку. Саме тому, хоч і договір не є первинним документом на підставі якого здійснюються бухгалтерські

проведення бухгалтер ретельно перевіряє його правильність, вид розрахунків, можливі оплати, порядок доставки чи відвантаження, зберігання тощо.

В ТОВ “Торговий дім” присутні тривалі комерційні зв'язки з деякими постачальниками, тому для них складається довготермінове доручення строком, що не перевищує 3 місяці з вказанням посадових осіб, які мають право на одержання товарів. Доручення систематизуються в спеціальному журналі, в якому відокремлюються графи для розписки про отримання доручення та позначки про його використання на основі доданих документів.

Первинними документами обліку доходів є розрахунки бухгалтерії.

Бухгалтерським и документами з обліку доходів від реалізації виступають: "ПКО", виписка банку, "Накладна", "Рахунок фактура", "ТТН", "Накладна вимога на відпуск матеріалів", "Акт приймання виконаних підрядних робіт".

Товари приймається на склад без детальної перевірки, але дивляться на стан упаковки, кількість місць та вага. На ТТН ставиться підпис МВО, це підтверджує приймання товару та відповідальність за нього.

Товари відпускаються із оптової бази проводить МВО, відділ бази робить виписку рахунок-фактури там все вказано. Давайте розглянемо що таке рахунок-фактура – це документ який виписується лише у двох випадках коли передплата за товар або фактичний відпуск товару. Якщо відвантаження товару відбувається залізною водним транспортом до додається вантажна квитанція.

Платнику податку коли виникає податковий кредит. Податкова накладна заповнюється на підставі книги обліку придбання товарів підприємство яке є платником ПДВ.

Коли приходять товар до накладної додається сертифікати якості, довідка лабораторних аналізів, карти, специфікації, без цього товар вважається не якісним і його не приймуть.

Одним вкладають в ящик, в другому зазначається вага кожного місця, який додається до рахунок-фактури.

Як правильно приймати товар правила:

- залежить від місця(склад постачальника, склад одержувача або на залізничній станції);
- залежить від упаковки товару(в упаковці чи без упаковки).

На підприємстві ТОВ «Торговий дім» застосовують спеціальність штамп при прийманні. Штамп ставиться на таких документах (рахунок-фактура, ТТН) МВО и що прийняли в підзвіт. В цьому штампі ставиться дата приймання товару, дата та номер документа, сума товару та окремих тар, на якому ставиться підпис матеріально відповідальної особи.

Але бувають випадки коли штамп не ставиться. Наприклад, товар який одержаний супроводжується документом, але різні матеріально відповідальними особами. В таких ситуаціях оформляється акт приймання товару, де вказується найменування, кількість, артикул, ґатунок та сума товару, які фактично надійшли.

Можуть виникати розбіжності в процесі приймання та оформлення документа, в таких випадках оформляються:

Акт про встановлення розбіжностей, складається з участю матеріально відповідальної особи та представника постачальника. Буває що у договорі участь представників не обов'язкова, то в цій ситуації приймає учать незацікавлена особа яка має посвідчення на право участі в прийманні товару. В акті тільки вказуються розбіжності, які були. І внизу ставиться підпис, що по другим товарам розбіжностей не має.

Акт про встановлення розбіжності та приймання імпорتنих товарів складається комісією коли виникли розбіжності. До нього додаються оригінали упаковуючи листів. І акт складається в п'яти примірниках, а товари імпортери в двох.

Комерційний акт складається тільки на залізничній станції з участю представника в день одержання вантажу.

До актів обов'язково додаються супровідні документи, що підтверджують виявлені при прийманні товарів розбіжності:

- транспортні документи,
- пакувальні ярлики,
- документ, що засвідчує повноваження представника, який брав участь в прийманні товару та інші.

Не складаються акти у випадках, якщо нестача товару виявлена в межах встановлених норм природного убутку при перевезенні товару, оскільки вона відноситься до витрат торговельного підприємства.

Сформовані та проведені видатково-прибуткові накладні разом з товарним звітом здаються МВО до бухгалтерії ТОВ “Торговий дім”.

Поточний та систематичний контроль за правильністю списання реалізованих товарів в ТОВ “Торговий дім” здійснюється шляхом співставлення сум отриманої виручки за товарними звітами МВО з даними звітів касира, який прийняв готівкову виручку або з випискою установи банку, якщо оплата здійснювалася безготівково в залежності від прийнятого порядку.

Для обліку витрат в “Торговий дім” використовуються наступні первинні документи в розрізі елементів витрат: таблиць обліку робочого часу, відомість нарахування амортизації, розрахунково-платіжна відомість, авансові звіти, виписка банку, бухгалтерські довідки, накладні, рахунки тощо.

Бухгалтерський облік торговельної діяльності відрізняється від усіх інших ланок діяльності та їх бухгалтерського обліку своїми принципами і особливостями.

2.3. Синтетичний облік торговельної діяльності товариства

Узагальнюючим етапом обліку всієї діяльності в товаристві є відображення проведених операцій на регістрах обліку.

Основним рахунком є рахунок 28 "Товари" на якому відображаються всі проведення пов'язані із надходженням та подальшою реалізацією ТМЦ.

В товаристві використовуються тільки окремі субрахунки (рис 2.1)

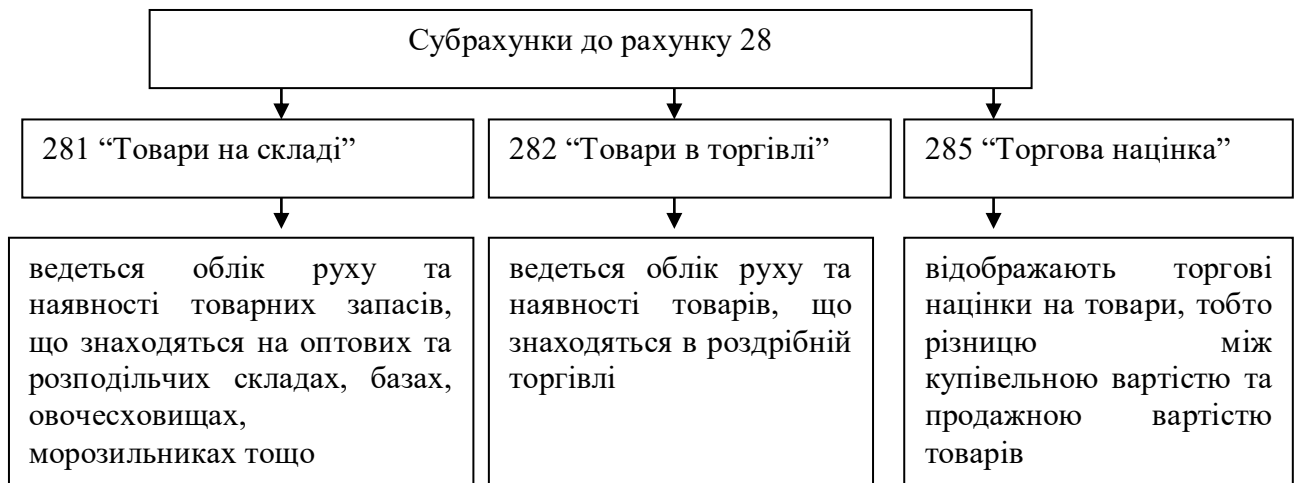

Рисунок 2.1 Основні субрахунки з обліку товарів в ТОВ "Торговий дім"

Відображення фактичних витрат з придбання товарів наведено табл. 2.5

Таблиця 2.5 – Типова кореспонденція рахунків з обліку товарів

Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків	
	Дебет	Кредит
Оприбутковано товари від постачальника	28	631
Включені витрати на транспортування товарів до їх первісної вартості	28	631
Нарахована торговельна націнка на товари	28	285
Списано собівартість реалізованих товарів	902	28
Списано торговельну націнку на реалізовані товари	28	285

Для узагальнення інформації про доходи використовують рахунки класу 7 «Доходи і результати діяльності».

ТОВ здійснює облік доходів від своєї діяльності з використанням рахунків 70 «Доходи від реалізації» та 71 «Інший операційний дохід». На означених рахунках відбиваються проведення з обліку доходів від операційної діяльності. Також товариство використовує рахунок 73 «Інші фінансові доходи» для відображення нарахованих та отриманих доходів від фінансової діяльності.

Зважаючи на специфіку діяльності ТОВ "Торговий дім" всі основні

проведення щодо отримання доходу пов'язані з реалізацією товарів і з відповідним відображенням на субрахунках 702 «Дохід від реалізації товарів» та 704 «Вирахування з доходу» на якому накопичуються проведення з комісійних операцій, наданих знижок, повернених товарів тощо.

В подальшому всі нараховані чисті доходи списуються на рахунок 79 "Фінансові результати". На цей же рахунок закриваються і всі понесені витрати товариства.

Для систематизації інформації про собівартість проданих ТЦ ТОВ використовує рахунок 90 «Собівартість реалізації» до якого існують такі субрахунки:

- 902 «Собівартість реалізованих товарів»;
- 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг».
- 904 «Страхові виплати».

Систематизована інформації про операційні витрати, що обумовлюють діяльність товариства відображається на рахунках: 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Таким чином, синтетичний облік торгівельної діяльності в товаристві здійснюється з використанням класичних субрахунків з подальшою систематизацією інформації у регістрах синтетичного обліку та фінансовій звітності

РОЗДІЛ 3. УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТОРГОВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ТОРГОВИЙ ДІМ»

3.1. Удосконалення облікової політики на підприємстві ТОВ «Торговий дім»

На підприємстві і використовується облікова політика, яка формується на базі і обов'язкових вимог та керується законом України «Про бухгалтерський облік фінансову звітність». В цьому законі всі пункти носять загальний характер, ні яких відміток ні додаткових розробок, щодо вдосконалення та спрощеної системи обліку вони не мають. Отже, підприємство вирішило покращити систему обліку, та всі удосконалення будуть вестися на базі автоматизованої програми «1С:підприємство; УТП».

Щоб більш повно бачити системи управління продажу товарів, на підприємстві встановили деталізацію рахунків обліку доходів від реалізації товарів, це все проводиться за допомогою методу активізації продажу.

Управлінських рішень, які стосуються методу продажу, активізації продажів, отже треба подумати, які дисконти карти краще ввести, як і знижки надати власникам карток, потрібно враховувати дані аналізованої оперативної бухгалтерської інформації.

На підприємстві «Торговий дім» вирішили застосовувати різні методи та способи активізації продажів з доходу від реалізації товарів, за допомогою додаткових аналітичних субрахунків, у свою чергу маємо можливість більш глибокий та детальний аналіз товарообігу, а також це стане інструментом маркетингу.

Тепер подивимося на методи рахунка 702 «Дохід від реалізації товарів»:

- 7021 «Дохід від реалізації товарів»;
- 7022 «Дохід від реалізації товарів за дисконтним и картками»;
- 7023 «Дохід від реалізації товарів зі знижками».

До рахунку 704 «Вирахування з доходу» потрібно впровадити такі

рахунки:

- 7041 «Вирахування з доходу за товари, повернені покупцями»;
- 7042 «Сума знижок, наданих покупцям».

Отже застосування окремих субрахунків, що відображають суми, які впливають на зменшення доходу та деталізують дані, які відображають фінансовий результат діяльності ТОВ «Торговий дім». Вплив окремих субрахунків особливо чітко буде простежуватися при наданні даних директору підприємства, щодо надання знижок та дає можливість без додаткових вибірок проаналізувати ефективність маркетингової політики. Формування фінансових результатів здійснюється порівняння доходів та витрат діяльності у розрізі фінансової та інвестиційної діяльності, а також відображення відповідних субрахунках 79 «Фінансові результати».

Більш повне зображення результатів діяльності з кожним видом має важливість оцінки фінансової та господарської діяльності, тому що основним доходом діяльності є реалізація.

Буде доцільно ввести облік аналітичних рахунків для витрат торгівельної діяльності.

Отже, є потреба в диференціюванні фінансових результатів у бухгалтерському обліку. Відповідно вводимо аналітичні рахунки до 791 «Результат операційної діяльності»:

791.1 «Результат операційної (основної) діяльності»;

791.2 «Результат іншої операційної діяльності».

Ці господарські операції дозволять без додаткової робочої сили і витрат часу, отримати інформацію відносно результатів основної діяльності, а також і динаміку індикаторів, щоб гарантувати потреби ефективного управління. Деталізація інформації щодо утворення фінансових результатів діяльності націлена на відповідність потребам користувачів облікової інформації, яким треба визначити собівартість і дохід від реалізації.

Детальна інформація про аналітичні субрахунки:

- рахунок обліку фінансового результату відповідно до категорії

покупців;

- рахунок обліку фінансового результату відповідно до місця виникнення прибутку;

- рахунок обліку фінансового результату щодо груп товарів.

Детальна інформація відносно продажу товарів, щоб визначити фінансові результати на підприємстві не зважаючи на специфічну особливість діяльності:

- рахунки, які зображують форму торгівлі(реалізація товарів в роздрібній торгівлі);

- рахунки, щодо товарних груп(реалізація непродовольчих товарів);

- рахунки (роздрібною торгівлі) відповідно до методів, що використовуються для підвищення продажу товарів.

Таким чином, аналітичний облік в запропонованих напрямках дозволить отримати більш повне розуміння щодо джерел доходів та поведінки витрат для оперативного контролю і визначити на цій основі фінансовий результат від здійснення оперативної діяльності підприємства.

3.2. Оптимізація управління прибутком і оборотом товарів на ТОВ «Торговий дім»

Щоб вирішити питання про управління прибутком і оборотом товарів необхідно здійснити комплексний аналіз, який охоплює систему якісних та кількісних функціонально пов'язаних показників. При аналізі увага зосереджується переважно на кількісному аналізі, що не дає змогу забезпечувати ефективність діяльності, особливо в сучасних умовах, кожен метод аналізу розглядається як взаємодоповнювачі. Для більш детальної оцінки впливу прибутку і обороту товарів на фінансово-економічний стан підприємства, для результативних управлінських рішень щодо напрямків оптимізації прибутку і обороту товарів.

Основним завданням якісного аналізу є виявлення видів продукції, за

якими існує найбільша питома вага за товари.

Поставленні завдання пропонуємо вирішити з використанням XYZ-аналіз.

XYZ-аналіз – це метод, який здійснює оцінку стабільності певних процесів чи об'єктів бізнесу. До об'єктів в X належить продукція, рівень попиту на яку є стабільним. До об'єктів групи Y належи продукція, рівень використання мають сезонний характер прогнозованість попиту на такі товари середнього рівня. До об'єктів групи Z відноситься продукція рівень попиту на яку вникає нестабільність і його важко спрогнозувати.

Розглянемо у таблиці можливості даного підприємства ТОВ «Торговий дім». Проведемо аналіз методом XYZ – аналіз за прибутком і оборотом товарів за 1-й квартал 2018 року.(Додаток)

Етапи наліз у дозволяють дебіторської заборгованості дозволяють виявити тенденція змін взаємовідносин з покупцями та замовниками. Метод XYZ –аналіз у заснований на визначені коефіцієнта варіації за формулою:

$$V = \frac{\sqrt{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}}{\bar{x}} * 100\% \quad (1)$$

де x_i - значення параметра по оцінюваному об'єкту на i -й період;

\bar{x} - середній обсяг реалізації за цей же період;

n – число періодів.

Наведений коефіцієнт варіації необхідно розрахувати для того, щоб в подальшому аналізі здійснити розподіл груп, до яких відносяться покупці та замовники.

Значимо, що існують такі межі груп XYZ-аналізу:

До групи X відносять позиції і значенням коефіцієнта варіації від 0 до 10%;

До групи Y – від 10% до 25%;

До групи Z – від 25% до безкінечності.

Таким чином, при проведені аналізу дані які ми отримали, зробимо

такі висновки що окремі категорії товарів займають стабільні позиції за попитом, це дає змогу спрогнозувати рівень реалізації продукції максимально точно.

Проте деякі товари продаються нерегулярно. Отже, потрібно поділити увагу саме до цих позицій товару, оскільки рівень продаж міг бути наслідком затримок у постачанні товарів. Також причиною таких результатів могло стати проведення акції, яка штучно провокувала тимчасовий попит. Необхідно додатково проаналізувати попит на товари які знаходяться у категорії Z, оскільки можливо покупці не можуть придбати необхідну продукцію.

ВИСНОВКИ

Бухгалтерський облік торговельної діяльності завжди мав свої особливості порівняно з обліком інших видів діяльності. Зважаючи на те, що головною метою торговельного підприємства є отримання прибутку ключовими об'єктами обліку торговельної діяльності є товарні запаси, при реалізації яких формується дохід, складу та порядку визнання доходів та витрат торговельного підприємства. Ретельне вивчення особливостей цієї галузі бухгалтерського обліку має важливе значення для оптимізації обліку в роздрібному бізнесі.

Метою роботи є дослідження особливостей організації обліку торговельної діяльності та розробка шляхів їх удосконалення.

Об'єктом дослідження є діюча система обліку торговельної діяльності торговельної компанії «Торговий дім».

Під час аналізу фінансового стану ТОВ «Торговельний Дім» було виявлено, що основні економічні показники виробничо-фінансової діяльності підприємства збільшились, це в цілому позитивно впливає на подальший розвиток підприємства. Оцінка майнового стану підприємства свідчить про неефективне використання основних фондів, що знайшло своє відображення у таких показниках, як: коефіцієнт зносу, придатності, вибуття, оновлення, фондоддача та фондоємність. Аналіз фінансової стійкості показав, що підприємство залежить від зовнішніх джерел фінансування і має незначну частку власних коштів для забезпечення своєї діяльності.

На ТОВ «Торговий дім» ведення обліку товарів, доходів, витрат і фінансових результатів ведеться відповідно до встановлених законодавчих та нормативних актів. Первинний облік проводиться за допомогою типових форм первинних документів. Аналітичний облік товарів, доходів, витрат і фінансових результатів ведеться за кожним товаром окремо та за видами діяльності.

Зважаючи на те, що на підприємстві використовуються різні форми розрахунків синтетичний облік здійснюється на рахунках: 28 «Товари», 285

«Торгова націнка», 70 «Дохід від реалізації», 71 «Інший операційний дохід» 73 «Інші фінансові доходи», 79 «Фінансові результати», 90 «Собівартість реалізації», 901 «Собівартість реалізованої готової продукції», 902 «Собівартість реалізованих товарів», 903 «Собівартість реалізованих робіт і послуг», 904 «Страхові виплати», 92 «Адміністративні витрати», 93 «Витрати на збут», 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Внутрішній контроль на підприємстві здійснюється методом інвентаризації товарів.

Облікову політику було розроблено та запропоновано для удосконалення обліку, важливим компонентом є методичний блок, який пов'язаний з товарами, доходами, витратами та фінансовим результатом по регулюванні операціями.

На підприємстві ТОВ «Торговий дім» для удосконалення процесу було впроваджено внутрішній аудит. Також було розроблені окремі програми аудиту, товарів, доходів, витрат та фінансового результату, який призведе до стану фінансових категорій. Також під контролем будуть знаходиться придбання товарів, рівень ефективності у використанні, правильність проведення обліку, контроль за рухом товаром та його систематизація, дотримання податкового законодавства, правильність відображення господарських операцій та їх повнота, рівень доходу, витрат, аналіз фінансових результатів.

За допомогою XYZ - аналізу проаналізовані одиниці товарів, іч було розділено на групи відповідно до ймовірності рівня попиту.

Вважаємо, що сприятиме в подальшому використанні рекомендацій щодо удосконалення організації обліку, аудиту на підприємстві, дозволить покращити процес управління товарами, доходами, витратами та фінансовими результатами цим можна підвищити економічний рівень підприємства, та забезпечити збільшення отриманого прибутку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР – Офіц. текст із змін. станом на 02.06.2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Агеева О.А., Шахматова Л. С. Бухгалтерский учет и анализ: Учебник для академического бакалавриата. - Люберцы: Юрайт, 2016. - 509 с.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV – Офіц. текст із змін. станом на 02.06.2016. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ligazakon.net/document/view/T030436>.
4. Алексеева, Г.И. Бухгалтерский Финансовый Учет. Отдельные Виды Обязательств: Учебное пособие. - Люберцы: Юрайт, 2015. - 268 с.
5. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI – Офіц. текст із змін. станом на 20.11.2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/%202755-17>.
6. Андрущенко В.Л. Податкова система: навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2015.
7. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV – Офіц. текст із змін. станом на 02.06.2016. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ligazakon.net/document/view/T030435>.
8. Аудит: методика і організація : навч. посіб. / Н. І. Гордієнко та ін.; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Вид. 2-ге, перероб. і допов. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 318 с
9. Закон України «Про аудиторську діяльність» від 22.04.1993 р. № 3125-XII – Офіц. текст із змін. станом на 01.05.2016 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.interbuh.com.ua/ru/documents/oneregulation/97314>.
10. Блакита, Г. В., Ромашевська М. О. Бухгалтерський облік : практикум : навч. посібник для внз / М-во освіти і науки України, Київ. нац. торговельно-економ. ун-т, Вінницьк. торговельно-економ. ін-т. – К. :

Центр учб. літ., 2016. – 152 с.

11. Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» від 22.05.2003 № 851-IV – Офіц. текст із змін. станом на 03.09.2015. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.
12. Бруханський Р. Ф., Скирпан О. П. Бухгалтерський облік : Навчальний посібник. – Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2014. – 444 с.
13. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування на ринку споживчих товарів» від 15.06.2006 р. № 833 – Офіц. текст із змін. станом на 08.04.2013. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/833-2006-%D0%BF>.
14. Гомола, А.И. Бухгалтерский учет: Учебник. - М.: Академия, 2019. - 128 с.
15. Інструкція про облік роздрібного товарообороту і товарних запасів, затверджена Наказом Міністерства Статистики України від 28 грудня 1996 року № 389. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0013-97>.
16. Грішнова О. А. Економіка праці та соціально-трудові відносини:[підручник] / 4-те вид., оновлене. – К.: Знання, 2016. – С. 274-291.
17. Національний стандарт України. Роздрібна та оптова торгівля ДСТУ 4303:2004. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.profiwins.com.ua/uk/directories1/dstu4303.html>.
18. Гура Н.О., Мельник Т. Г. Облік на підприємствах малого бізнесу.- [підручник]. – Київ: Видавець ФОП Сладкевич Б.А.,2017.- 288с.
19. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання» затверджене Міністерством фінансів України від 31.01.2000 р. № 20 – Офіц. текст із змін. станом на 18.03.2014. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.interbuh.com.ua/ua/documents/oneregulations/24471>
20. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича.-

К.: Знання, 2015. – С.382-386

21. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затверджене Міністерством фінансів України від 31.12.1999 р. № 318 – Офіц. текст із змін. станом на 09.08.2013 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.interbuh.com.ua/ua/documents/oneregulations/6600>.
22. Інструкція по застосуванню Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій // Офіційний вісник України. – 1999. – № 52 – С. 87.
23. Положення про документальне забезпечення записів в бухгалтерському обліку затверджене Міністерством фінансів України 24.05.1995 р. № 88 – Офіц. текст із змін. станом на 30.09.2014. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>.
24. Кондраков, Н. П. Бухгалтерский (финансовый, управленческий) учет / Н.П. Кондраков. - М.: Проспект, 2018. - 448 с.
25. Білуха М.Т. Логістика формування товарних потоків в торгівлі: облік і контроль / М. Т.Білуха, О.В. Сапоговська // Бухгалтерський облік і аудит. – 2009. – №12. – С.11-14.
26. Кутлукаева А. Порівняльний аналіз поточного стану проектного фінансування на розвинених ринках (в Росії і за кордоном). Молодий вчений. 2017. № 12. С. 315–319. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://moluch.ru/archive/146/41028>.
27. Гринів Б.В. Економічний аналіз торговельної діяльності: [нав.посіб.] / Б.В. Гринів. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 392 с.
28. Необхідність інформаційних систем і технологій в управлінні підприємством // Львівська державна фінансова академія. – 2015. – С. 327–332. Облік у зарубіжних країнах : навч. посіб. / Л. А. Янковська, З. Б. Живко, М. О. Живко [та ін.]. – Львів : Магнолія 2006, 2015. – 383 с.
29. Коверда А.В. Проблемні питання аналізу показників діяльності торговельних підприємств / А.В. Коверда // Сучасні проблеми розвитку економічного аналізу як інструмента ефективності діяльності суб'єктів

- господарювання : [монографія] / за ред. Н.А. Волкової. – Одеса : ОНЕУ, 2012. – С. 124–133.
30. Онищенко В. О. Облік у зарубіжних країнах / В. О. Онищенко. – К. : Центр учбової літератури, 2015. – 570 с.
 31. Марцин В.С. Економіка торгівлі: [підручник] / В.С. Марцин. – Київ: Знання, 2006. – 402 с.
 32. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України [Електронний ресурс]: від 16. 07. 99 № 996-XIV, редакція від 01. 01. 2007 на підставі 3422-15 , // Законопроекти / Упр. комп'ютер из. систем Апарату Верховної Ради України. – 2006. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=996-14>.
 33. Хоменко Н. В. Товарні запаси : проблеми обліку, контролю та звітності: [монографія] / Н. В. Хоменко, О. В Карпенко, Ю. А Веригина. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. – 153с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.uccu.org.ua/bitstream/.pdf>.
 34. Belen Suarez Lopez, David IssóGarcía, AntonioVargasAlcaide (2019). BlockchainTechnologyFacing SocioeconomicChallenges. Promiseversus Probability. *SocioEconomicChallenges*, 3(4), 13-24. [http://doi.org/10.21272/sec.3\(4\).13-24.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(4).13-24.2019).
 35. Faccia, A., Mosco, D. (2019). UnderstandingtheNatureofAccountsUsing ComprehensiveToolstoUnderstand Financial Statements. *FinancialMarkets, InstitutionsandRisks*, 3(3), 18-27. [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(3\).18-27.2019](http://doi.org/10.21272/fmir.3(3).18-27.2019).
 36. Halil D. Kaya, Julia S. Kwok (2020). AnApplicationOfStock-TrakIn 'Investments': WhatCommonMistakesDoStudents MakeWhileStudying SocioeconomicProcesses? *SocioEconomicChallenges*, 4(1), 5-16. [http://doi.org/10.21272/sec.4\(1\).5-16.2020](http://doi.org/10.21272/sec.4(1).5-16.2020)
 37. He, Shuquan (2019). CompetitionamongChinaand ASEAN-5 inthe US Market: A NewExtensiontoShift-ShareAnalysis. *SocioEconomicChallenges*, 3(4), 129-137. [http://doi.org/10.21272/sec.3\(4\).129-137.2019](http://doi.org/10.21272/sec.3(4).129-137.2019).

38. Hossain, A., Rahman, Md. L., Hasan, Md. M. (2018). Consumers' Internet Shopping Decision toward Fashion Apparels and Its Impact on Satisfaction in Bangladesh. *Business Ethics and Leadership*, 2(4), 74-82. [http://doi.org/10.21272/bel.2\(4\).74-82.2018](http://doi.org/10.21272/bel.2(4).74-82.2018)
39. Kasztelnik, K. Gaines, V. W. (2019). Correlational Study: Internal Auditing and Management Control Environment Innovation within Public Sector in the United States. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 3(4), 5-15. [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(4\).5-15.2019](http://doi.org/10.21272/fmir.3(4).5-15.2019).
40. Kishwar, A., Ullah, A. (2019). The Role and Impact of Merger & Acquisition of Banking Sector in Pakistan. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 3(3), 113-121. [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(3\).113-121.2019](http://doi.org/10.21272/fmir.3(3).113-121.2019)
41. Kostel, M., Leus, D., Cebotarenco, A., Mokrushina, A. (2017). The Sustainable Development Goals for Eastern Partnership Countries: Impact of Institutions. *SocioEconomic Challenges*, 1(3), 79-90. DOI: 10.21272/sec.1(3).79-90.2017
42. Mujtaba, B. G., McClelland, B., Williamson, P., Khanfar, N., Cavico, F. J. (2018). An Analysis of the Relationship between Regulatory Control and Corruption based on Product and Market Regulation and Corruption Perceptions Indices. *Business Ethics and Leadership*, 2(3),
43. Musa H., Musova Z., Sliacky P. (2017). Financial Support to Small and Medium-Sized Enterprises in Slovakia. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 1(4), 47-52. DOI: 10.21272/fmir.1(4).47-52.2017
44. N. S. M. Ahmad, Mr. R. Ah. A. Atniesha. (2018). The Pecking Order Theory and Start-up Financing of Small and Medium Enterprises: Insight into Available Literature in the Libyan Context. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 2(4), 5-12. DOI: [http://doi.org/10.21272/fmir.2\(4\).5-12.2018](http://doi.org/10.21272/fmir.2(4).5-12.2018)
45. Narayanan, B. G., Jaswal, I., Sharma, L. (2017). Recent Regionalism in UK and USA: A Legal and Economic Analysis. *SocioEconomic Challenges*, 1(4), 23-34. DOI: 10.21272/sec.1(4).23-34.2017

46. Naser, N. (2019). The Interaction between Profitability and Macro economic Factors for Future Examination of European Banks Soundness – Theoretical Study. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 3(3), 63-97. [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(3\).63-97.2019](http://doi.org/10.21272/fmir.3(3).63-97.2019).
47. Rubanov P., Marcantonio A. (2017). Alternative Finance Business-Models: Online Platforms. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 1(3), 92-98. DOI: 10.21272/fmir.1(3).92-98.2017
48. Singh, S.N. (2019). Impact of Value Added Tax on Business Enterprises: A Case of Mettu Town. *Financial Markets, Institutions and Risks*, 3(4), 62-73. [http://doi.org/10.21272/fmir.3\(4\).62-73.2019](http://doi.org/10.21272/fmir.3(4).62-73.2019).
49. Singh, S.N. (2020). Role of Street Vending in Urban Livelihood (In Case of Mettu Town). *Socio Economic Challenges*, 4(1), 82-101. [http://doi.org/10.21272/sec.4\(1\).82-101.2020](http://doi.org/10.21272/sec.4(1).82-101.2020).